

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ОХОРОНА РОСЛИННОГО СВІТУ

підготовки бакалавра

спеціальності 091 Біологія та біохімія

освітньо-професійної програми Біологія

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Охорона рослинного світу» підготовки бакалавра, галузі знань 09 Біологія, спеціальності 091 Біологія та біохімія, освітньо-професійної програми Біологія.

Розробник: Іванців О.Я., канд.пед. наук, доц. кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Теплюк В.С.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Протокол № 2 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Фіщук О. С.)

©Іванців О.Я., 2025

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	галузь знань 09 Біологія	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5	спеціальність 091 Біологія та біохімія	Рік підготовки – 2
		Семестр – 4-й
		Лекції – 10 год
		Практичні – 20 год
		Самостійна робота – 110 год
	Консультації – 10 год	
ІНДЗ немає	освітній рівень Бакалавр	Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Викладач: Іванців Оксана Ярославівна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Телефон +380505233172

e-mail Ivantciv.Oksana@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-biolohiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент визначає місце і роль охорони рослинного світу в житті людини та вказує на значення цієї проблеми. А саме вказує на можливості екологічних аспектів при формуванні особистості та розглядає особливості створення та функціонування природоохоронних структур.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента «Охорона рослинного світу» є ознайомлення із сучасними можливостями охорони рослинного світу та причинами і наслідками збіднення видового складу рослинного покриву Землі та нашої держави. Освітній компонент орієнтований на формування екологічної компетентності, готовності до раціональної діяльності в природі, збереження існуючої природної рівноваги.

Завдання: чітке визначення місця і ролі охорони рослинного світу на сучасному етапі розвитку суспільства, ознайомлення із заходами охорони біорізноманіття і раціонального використання природних ресурсів; виявлення та обґрунтування шляхів збереження природного навколишнього середовища. Роробка проєктів, натуралістичних заходів та презентацій, інших заходів на природоохоронну тематику. Вивчення дає змогу займатися просвітницькою й волонтерською діяльністю з охорони довкілля.

3. Soft skills

1. Комунікація та командна робота: здатність працювати автономно та в команді.

2. Креативність та візуальне мислення: розвиток естетичного чуття для поєднання природних і штучних компонентів у цілісну художню композицію.

3. Вирішення проблем (Problem-solving): здатність знаходити вихід у складних ситуаціях, генерувати нові ідеї, оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт, приймати обґрунтовані рішення.

4. Проєктний менеджмент та самоорганізація: здатність діяти соціально відповідально та свідомо із врахуванням морально-етичних норм професійної діяльності і академічної доброчесності; Навички планування етапів робіт, управління часом, дотримання дедлайнів.

5. Адаптивність: гнучкість у роботі з мінливими природними факторами (кліматом, шкідниками) та новими запитами (зміна нормативної бази, запиту).

4. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Рослинний світ. Запаси біоресурсів.						
<i>Тема 1.</i> Динаміка зменшення рослинного покриву Землі та її причини.	27	2	4	1	20	ПР.- 10 б.
<i>Тема 2.</i> Охорона корисних дикоростучих рослин.	28	2	4	2	20	Сам. роб. – 20 балів
<i>Тема 3.</i> Шляхи збереження видів рослин. Розробка природоохоронних заходів (проектів), просвітницька робота.	28	2	4	2	20	
Разом за змістовим модулем 1	83	6	12	5	60	Самостійна - 40 Р- 30 балів
						Кількість балів за модуль 1 - 70
Змістовий модуль 2. Природоохоронне законодавство України . Рослини Червоної книги						
<i>Тема 4.</i> Рідкісні і зникаючі види рослин їх охорона.	39	2	4	3	30	–
<i>Тема 5.</i> Природоохоронні території і їх роль в збереженні рідкісних і зникаючих видів рослин. Природоохоронні території своєї місцевості, висвітлення проблем, розробка екологічних проектів.	28	2	4	2	20	РМГ ПО 6 балів
Разом за змістовим модулем 2	67	4	8	5	50	Практичні роботи - 30
						Кількість балів за модуль 2 - 30
Всього годин / Балів	150	10	20	10	110	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах,

поточне оцінювання (ПО) на практичних заняттях, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат (презентація), а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студентів передбачає опрацювання наукових статей, монографій, підготовку методичних матеріалів за вказаними темами, створення презентацій, які б сприяли формуванню екологічних компетентностей та Soft skills. Виконання поставлених завдань дасть змогу студентам краще усвідомити лекційний матеріал, сформуванню цілісного уявлення охорону рослинного світу та її значення.

1	Особливості природоохоронного законодавства України.
2	Стан та збереження рослинного світу України
3	Збереження природної спадщини
4	Національні природні парки України
5	Біосферні заповідники України.
6	Вплив рекреації на рослинний покрив
7	Основні напрямки біологічної рекультивації земель, що пошкоджені антропогенною діяльністю людини
8	Ендеміки та релікти території України
9	Особливості охорони рідкісних і зникаючих рослин в умовах урбанавантажених територій
10	Природоохоронне законодавство. Рослинний світ.
11	Проведення походів, екскурсій рідним краєм.
12	Підготовка документів щодо надання обстеженим територіям статусу природоохоронних, розробка екологічної стежки.
13	Участь у Всеукраїнському конкурсі «Вчимося заповідувати».
14	Особливості охорони природоохоронних територій місцевого

	значення
15	Популяризація природоохоронної діяльності(заходи , міроприємства).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом.

Політика щодо академічної доброчесності

Викладач і студент мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту». Дотримання академічної доброчесності науково- педагогічними працівниками передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

Неформальна освіта при викладанні дисципліни.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB

За умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, курсів тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 25 %).

Політика виставлення балів

Поточний контроль проводиться у формі усного або письмового опитування. За кожну практичну роботу здобувач може отримати 10 балів: 2 бали за оформлення практичної роботи, 8 балів за теоретичну підготовку, яка включає і питання самостійної роботи. Загалом, здобувач, після виконання усіх завдань може отримати максимальну кількість балів – 100 балів.

Поточний контроль (мах = 100 балів)											3 а г а л ь н а к і л ь к і с т ь б а л і в
Виконання лабораторних робіт і теоретична підготовка до занять											
Лабораторні роботи											
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Мак с.	ПР. 1	ПР. 2	ПР.3	ПР.4	ПР. 5	ПР. 6	ПР. 7	ПР. 8	ПР. 9	ПР.10	100,0
	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	

Критерії оцінювання усної (письмової) відповіді:

- 0,5–2,0 бали – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; розуміння і розкриття лише окремих позицій.
- 2,5–4,0 бали – відповідь неповна, логічна; розуміння матеріалу включає узагальнені різні позиції на основі матеріалу прочитаної лекції.
- 4,5–6,0 балів – відповідь повна, логічна; розуміння матеріалу включає узагальнені різні позиції на основі матеріалу прочитаної лекції, наведення прикладів, порівняльний аналіз.
- 6,5–8,0 балів – відповідь повна, логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає роз'яснення всіх систематизованих позицій; використання тексту лекції та додаткових навчальних чи наукових джерел.

Загальна оцінка за ОК складається як алгебраїчна сума балів, отриманих на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, перевірки результатів виконання практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінці підлягає: рівень знань, продемонстрованих у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; експрес контролю тощо.

При контролі виконання самостійного завдання підлягає: самостійне його виконання та вчасна здача, його оформлення відповідно до вимог.

При виконанні контрольних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модулю.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – *залік*, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з ОК на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи, тощо, без планування, проведення модульних контрольних робіт.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та отримати кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав в процесі поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

. Для успішної здачі освітнього компонента сумарна кількість балів отриманих студентом за семестр повинна становити не менше 60,0. Якщо ж кількість балів є меншою, то здобувач має можливість успішно скласти освітній компонент у формі заліку на ліквідації А академічної заборгованості. При цьому на залік виноситься 100,0 балів. Залікова робота передбачає розкриття п'яти теоретичних питань із переліку питань для підготовки до заліку, що взяті із різних тем курсу. Залікова робота оцінюється максимально у 100,0 балів (кожне питання оцінюється максимум у 20,0 балів). Для отримання заліку потрібно набрати не менше 60,0 балів за 100-бальною

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Динаміка зменшення рослинного покриву Землі та її причини.
2. Поняття флори і рослинності.
3. Збіднення видового складу рослинного світу та його причини.
4. Основні завдання в охороні генофонду флори.
5. Охорона корисних дикоростучих рослин.
6. Використання людиною цінних видів рослин.
7. Корисні дикоростучі рослини і їх класифікація з групами.
8. Основні напрямки раціонального використання корисних рослин.
9. Заходи охорони цінних у промисловому значенні рослин.
9. Лікарські рослини та їх запаси.
10. Шляхи збереження видів рослин.
11. Основні напрямки охорони рослин.
12. Пропаганда заборони торгівлі рідкісними та зникаючими видами.
Проект «Збережемо первоцвіти»
13. Вирощування рідкісних і зникаючих рослин у штучних умовах.
14. Рідкісні і зникаючі види рослин їх охорона.
15. Природоохоронне законодавство України.
16. Червона книга.
17. Зелена книга.
18. Еколого - біологічна характеристика видів, що занесені до Червоної книги України. Заходи щодо їх охорони.
19. Природоохоронні території і їх роль в збереженні рідкісних і зникаючих видів рослин.
20. Заповідники і заказники України.
21. Національні парки та шляхи збереження рослинності у них.
22. Пам'ятки природи, їх завдання в охороні рослинного світу.
23. Класифікація рідкісності видів за В.І. Чопиком. Причини рідкісності виду.
24. Правові аспекти охорони рослинного світу.

25. Особливості природоохоронного законодавства України.
26. Стан та збереження рослинного світу України.
27. Збереження природної спадщини.
28. Національні природні парки України та їх флора.
29. Біосферні заповідники України та їх рослинні угруповання.
30. Основні напрямки біологічної рекультивації земель, що пошкоджені антропогенною діяльністю людини.
31. Ендеміки та релікти території України
32. Особливості охорони рідкісних і зникаючих рослин в умовах урбанавантажених територій
33. Природоохоронне законодавство. Рослинний світ.
34. Лікарські рослини та їх запаси.
35. Вплив рекреації на рослинний покрив.
36. Національні природні парки Волинської області
37. Ботанічні пам'ятки природи місцевого значення
38. Представники відділу Покритонасінні, що занесені до Червоної книги України.
39. Представники відділу Голонасінні, що занесені до Червоної книги України.
40. Представники відділу Папоротеподібні, що занесені до Червоної книги України.
41. Представники відділу Плауноподібні, що занесені до Червоної книги України.
42. Представники відділу Мохоподібні, що занесені до Червоної книги України.
43. Представники відділу Бурі водорості, що занесені до Червоної книги України.
44. Представники відділу Червоні водорості, що занесені до Червоної книги України.
45. Представники відділу Зелені водорості, що занесені до Червоної книги України.
46. Представники відділу Аскоміцети, що занесені до Червоної книги

України.

47. Представники відділу Базидіоміцети, що занесені до Червоної книги України.

48. Причини зменшення чисельності та заходи охорони видів, що занесені до Червоної книги.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

1. Дідух Я. П. (ред.). Червона книга України. Рослинний світ. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
2. Євтушенко Є. О. (уклад.). Практикум з курсу "Охорона природи" (для студентів спеціальності 101 Екологія). Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 100 с.
3. Закон України про рослинний світ : Закон України від 09.04.1999 № 591-XIV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>(Дата звернення: 29.01.2026).
4. Іванців О. Я. Флористичні особливості гідрологічного заказника місцевого значення «Оріхівський» Ратнівського району Волинського

району *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Біологічні науки* . 2017. № 7 (356). С. 36-40.

5. **Іванців О. Я., Іванців В. В.** Рідкісні та зникаючі види флори Ківерцівського національного парку «Цуманська Пуща» у списках видів, що потребують охорони. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. № 16. С. 78-82.
6. **Соколова А. К.** Охорона рослинного світу. *Велика українська юридична енциклопедія* : 20 т. Харків : Право, 2018. Т. 14 : Екологічне право. С. 572-575.
URL:<https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18680>(Дата звернення: 29.01.2026).
7. **Шеляг-Сосонко Ю. Р., Гродзінський М. Д., Романенко В. Д.** Концепція, методи та критерії створення екомережі України. Київ: Фітосоціоцентр, 2004. 144 с.
8. **Оніщенко ВА** (ed.). Important Plant Areas of Ukraine. MG Kholodny Institute of Botany. Kyiv: Alterpress, 2017. 376 p.
URL:http://geobot.org.ua/files/publication/2161/ipaukrainespreadswithcover_compressed.pdf(Дата звернення: 29.01.2026).